

múlni. A dolgok jó oldala, hogy tíz koncertfelkérést kaptam, és Ferencsik pálcáját. Ezek hatalmas eredmények! Ha az első helyről az ember a negyedikre csúszik, az olyan, mintha elrontana valamit. Semmit nem rontottam el! Csak a próbán éreztem magam kellemetlenül: 45 percem volt dolgozni a zenekarral egy 26 perces művön. Ez egy nehéz helyzet, azt éreztem, hogy erre a darabra itt és most több idő kellene. Nem tudtam mindennel foglalkozni, amivel kellett volna, azt sem tudtam, mit emeljek ki hirtelenjében. Biztos, hogy a Háry János szvit, ami minden magyar zenekarnál repertoárdarab, más a muzikusok számára is. Túl nagy különbség volt a darabok között. Talán ezért is nyertek a Kodály-művek vezénylői; máshogy szól a zenekar egy jóval ismeretebb nyelvezetű, mondhatnám: anyanyelvi anyagon. Mindezt végiggondolva nem lehetek elkeseredve, de akkor azért el voltam.

■ *Ennek ellenére nem akarta elcserélni a darabot?*

– Nem. Én szerettem volna egy komoly, nehéz művet vezényelni a döntőben. Ha a Háry szvitet húzom, akkor valószínűleg nehezebbre cserélem. A Dohnányitól is megváltam volna, a többi darab a kezemben maradt volna.

■ *Ön szerint mennyire tanítható a vezénylés? Szívesen foglalkozna ezzel?*

– Igen, szívesen kipróbálnám magam ebben a feladatkörben, bár a karmesterség csak részben tanítható. A tanárok feladata, hogy felhívják a figyelmet azokra az erősségekre, amikkel egy-egy karmester-jelölt rendelkezik. A személyiség érése, és a változások a fontosak, továbbá a zenei formák megértése és a stílusokban való jártasság. Ha valakinek megjelenik egy különleges adottsága, a tanár dolga azt erősíteni – mert utána jönni fog a kéz! A jó tanár sokat segít leküzdeni a gátlásokat, esetleges ügyet-

lenségeket is. Jelen pillanatban a kisfiamat, Ármint tanítom erre-arra, aki éppen 21 hónapos: hozzáteszem, talán én még többet tanulok tőle... Fantasztikus kisfiú!

■ *Milyen tervei vannak a közeljövőre?*

– Egy érdekes feladat vár most a Színházban Miskolcon; az Egy óra versek közt sorozatban fogok zongorán improvizálni az elhangzó költeményekhez hatvan percen keresztül két művész társammal úgy, hogy nem beszélünk meg előtte semmit. Egy másik izgalmas kihívás az opera-beavató sorozat újabb része. Ezeket a beavatókat 2013 óta én rendezem, mesélem és vezénylem. A sorozatot azért hoztuk létre, hogy a különböző korosztályoknak – kisiskolástól a gimnazistáig – adjunk valami fogódzót ahhoz, hogy megértsék és be tudják fogadni a komolyzenét, azon belül is az operát. Ezt úgy kell elképzelni, hogy a szóbeli magyarázatokon túl komoly operai élményben részesítjük a hallgatóságot. Hozzájárul a látvány, a fények, a zenekar és a jelmezes énekesek. A magyarázatok mindig tartalmazznak társművészeti hivatkozásokat képek vetítésével, versekkel és a zenei nyelvezet konkrét gesztusainak értelmezésével is. Néha egy-egy szóhoz kapcsolódik egy-egy érzelmi, hangulati változás, amit a zenével lehet igazán, abszolút időben kifejezni. Ezeken túl számomra a zene és az opera hatása a legfontosabb; sokszor elég egyetlen személyes benyomás ahhoz, hogy befogódóvá tegyünk valakit. Nem könnyű, de megkerülhetetlen feladat; a zene lényegének megértéséhez közelebb kell vinni a fiatalokat. Csak akkor lesz értő közönség húsz év múlva a hangversenyeken, ha most felkeltjük a diákok érdeklődését az előadások iránt! Egészen más felkészülést igényel az Operafesztivál nyitókoncertje: Bartók három színpadi művét fogom dirigálni, ami elképesztően nagy feladat, de legalább akkora megtiszteltetés.

Mechler Anna

Liszt Ferenc díjasok a Magyar Rádió Művészeti Együtteseiben

Idén március 15-én a Magyar Rádió Zenei Együtteseinek két művésze is az egyik legrangosabb zenei előadóművészeti kitüntetésben, Liszt Ferenc-díjban részesült. Pad Zoltán, a Magyar Rádió Énekkarának karnagya és Oláh Vilmos hegedűművész, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenymestere e jeles elismerés háttéréről beszélt a Zenekar újság számára.

■ *Mit jelent ez a kitüntetés az életművében, mely fiataltsága ellenére nagyon gazdag?*

– Hatalmas megtiszteltetés, borzasztóan boldog voltam, hogy kissé váratlanul, de megkaptam. Tíz éve dolgozom immár Magyarországon napi szinten profi együttesekkel, kezdetben a Kodály Kóruossal Debrecen-

ben, majd negyedik éve a Magyar Rádió Énekkarával, s mindenkor arra törekszem a munkámban, hogy az énekesek ki tudják bontakoztatni a bennük rejlő képességüket és tehetségüket. A Liszt Ferenc-díj emellett azért is fontos számomra, mert nagy csodálója vagyok a névadónak, sok koncertet dirigáltam, ahol Liszt művei áll-

tak a középpontban. A Krisztus oratórium például az egyik olyan mű, amiből egy hangot sem lehetne kihúzni, és sokkal többször kellene elhangoznia (Erdélyben én vezényeltem Románia történetének első ilyen bemutatóját). Ebben az elismerésben mindazoknak a hangja és munkája benne van, akikkel együtt dolgoztam, hiszen a karnagy keze nem tud megszólalni.

■ *Egy kritikában önről azt írták, hogy kórusának bármely tagjánál fiatalabb, mégis képes szuverén vezetőként megnyilvánulni. Mit gondol, mik azok a legfőbb érdemjegyek, amelyek e díjhoz eljuttatták?*

– Valószínűleg az, hogy nagyon szeretek dolgozni, s mindig igyekszem a háttérrel és a jövőt is biztosítani a lehető legmagasabb színvonalon a kollégáim és a zeneszerek számára. Mindig előre gondolkodom, csináltam számos olyan bemutatót Magyarországon, amit korábban nem adtak elő, legfőképpen a cappella kórusművekre gondolok, mint a Schnittke Kóruskoncert, vagy legutóbb Rautavaara Vigíliája. Törekszem arra, hogy innovatív legyek, s együtt dolgozzak a kortárs szerzőkkel, hiszen kell, hogy legyen egy élő kapcsolat a mai korról és az alkotókkal, akik adekvát válaszokat tudnak adni a mindennapokra. Úgy hiszem, ez sikerül is, jellemzően jó kapcsolatokat ápolok mind idehaza, mind pedig külföldön. Ha Németországban vagy például Angliában járok, más hangzást, más színt tapasztalok, amit hazahozok, s beépítem a munkámba.

■ *Mi az, amit kivisz?*

– Tulajdonképpen mindent, annyira erősen magyar talajon áll a zenei képzésem. Ez egy nagyon mély zenei kultúra, ami a Liszt-Bartók-Kodály vonalon egyenesen fejlődik, s mi otthon ebben nőttünk fel. Nagyon erős az elméleti háttér, ami elég kevés országban van meg, habár el is vonhatja a praktikus zenéléstől a figyelmet. Utóbbi azonban nagyon jól meg lehet tanulni Nyugaton, én is eltöltöttem plusz egy évet Münchenben.

■ *Erdei Péter tanítványa volt, aki szintén vezette a Magyar Rádió Énekkarát, a Debreceni Kodály Kórust, s Liszt Ferenc-díjas zeneművész. Mesteréhez hasonló pá-*

lyafutást lát maga előtt is? Oktatóként ön mit tart a legfontosabb feladatának?

– Van még egy közös kapocs, ugyanis Erdei Péter volt az első magyar karnagy, aki a Világkórust vezethette, én pedig a második tavaly nyáron. Nem is merek hasonló pályafutást remélni. Az viszont igaz, hogy az ő egyénisége engem is megbabonázott és a pályán tartott. A Zeneakadémia Kodály Intézetében karvezetést tanítok, ami ismét egy újabb párhuzam, hiszen Erdei Péter ennek alapítása óta évtizedeken át igazgatója volt, így kollégák vagyunk és a mai napig rendszeresen konzultálunk. A tanításban fontos, hogy ne kész sémákat adjunk át, hanem megtanítsuk gondolkodni a hallgatót, hiszen az adott kottából csak úgy lesz zene, ha ahhoz hozzá tudja adni a saját egyéniségét, át tudja mosni a saját gondolatvilágán, kulturális hátterén.

■ *Négy éve tölti be a Magyar Rádió Énekkarának karnagyi tisztjét. Miben hozott újat az ön életében ez a feladat?*

– Másfajta repertoárt hozott számomra, addig ugyanis elsősorban az a cappella és oratorikus irodalomban éreztem otthon magam, de itt sok opera produkcióban is részt veszünk (hamarosan például a Wagner-napokon). A Magyar Rádió Énekkarra a mindenkori kortárs zene legfőbb előadója, így a kortárs zenei repertoárja egyedülálló. Kialakult egy kölcsönös bizalom, ami egy jó emberi bázison nyugszik, persze vannak nehéz pillanatok is, amikor nagy erőfeszítésbe kerül akár egy tiszta dūr akkord megszületése. Fontos azonban az általános rendezettség, zeneileg különösképpen, hiszen erre lehet építeni a kifejezést és a darabok üzenetét.

■ *Melyek az idejének tervei, illetve a távlati célok?*

– Az idejének esztendő már önmagában ajándék számomra, de akár a tavalyi nyártól kezdődő periódust is mondhatnám, amikor vendégségben jártam a lengyel rádiókórusnál, majd a World Youth Choirral volt közös munkám, márciusban pedig az SWR Kórusral Stuttgartban dolgozhattam együtt, ami a RIAS kórus mellett világviszonylatban az egyik legerősebb együttes. Közel kerülni ehhez az elefántcsonttoronyhoz már maga kész csoda, és nekem megadatott, hogy előben dolgozhassak velük. Ez az együttműködés a jövőben is folytatódik. Nyáron Franciaországban adok műsort egy francia kórusral, novemberben pedig ismét Németországba készülök, ahol a Chorwerk Ruhrral dolgozom majd együtt. Nagyon várom a Rádió Énekkarával való koncertjeimet is, lesz egy kortárs magyar estünk, majd egy budapesti bemutató, ahol Britten ritkán hallható, Company of Heaven című műve hangzik el. Távlatilag nagyon fontos számomra a magyarországi munkám, örömmel folytatom a Rádióval való együttműködést, emellett szeretnék még jobban részt vállalni a hazai oktatásban, s szeretném az egyéb munkáimat is úgy alakítani, hogy a minőség maradjon meg: kevesebbet vállalni, de azt a legmagasabb szinten megvalósítani.

A Liszt Ferenc-díj másik boldog tulajdonosa Oláh Vilmos hegedűművész, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenymestere, aki a kitüntetés kapcsán az együttesben eltöltött nyolc évről is beszélt lapunknak.

Idén 75 éves a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara. Mit ad hozzá ez a jubileum az ön kitüntetéséhez?

– Egy ilyen díj a művésznek szól, ugyanakkor az együttesnek is, aminek a tagja vagyok, esetemben ez a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara, hiszen velük közösen értük el a sikereket, s így kaphattam meg ezt a megtisztelő kitüntetést. Ez a díj nekem azt a kitartó, fáradhatatlan munkát jelenti, ami egyenesen haladva a cél felé elismerést szerezhet magának. Számomra ez azt mutatja, hogy az a keskeny ösvény, amin haladok, megfelelő irányvonal.

A Magyar Rádió Művészeti Együtteseiből ketten is Liszt Ferenc-díjat kaptak. Véletlennek tartja ezt?

– Remélem, hogy ez jó jel, és még azt is hozzátenném, hogy Vajda Gergely, az MRME első vendégkarmestere Bartók-Pásztory díjban részesült, ami így különösen szép eredmény, hiszen három, a Művészeti Együttesekhez kötődő zenész kapott visszajelzést arról, hogy az általa végzett munka megleléssel szolgál a zenei életben.

Nyolc éve koncertmestere az együttesnek. Melyek voltak a legfőbb történések ez alatt az időszak alatt?

– Amikor 2010-ben csatlakoztam az együtteshez, már gyakran játszottam velük szólístaként. Fiatalabb koromban a Magyar Rádió és Televízió Ifjúsági Zenekarának voltam a koncertmestere, és már akkor is nagy álmom volt, hogy később a felnőtt együttesben is szerepelhessek. Így is lett, és sikerült egy olyan rangos zenekarhoz csatlakoznom, ami a magyar zenei életben egyedülálló módon alkot, alkotott és alkotni is fog, hiszen olyan koncertfelvételek, premerek fűződnek a zenekar nevéhez, amik a magyar művészet történetében példátlanok, olyan darabok kerültek rögzítésre, amelyeket kizárólag ez az együttes tud eljátszani. Büszke vagyok, hogy egy ilyen csapat tagja lehetek, és a vezetőinkre, Vásáry Tamásra és Kovács Jánosra, akik mindketten Prima Primissima- és Kossuth-díjasok (Vásáry Tamás a Nemzet Művésze is), mindez komoly erőt ad nekem.

A Rádiózenekar 1943-as megalakulását követően számos alkalommal kényszerült arra, hogy előlről kezdje az életét. Mi a helyzet 2018-ban?

– Véleményem szerint soha nem kellett újraalakulnia az együttesnek, mivel olyan tradíciókat hordozott magában, amikhez mindig csak hozzá kellett tenni. Nagy öröm, hogy ez a zenekar olyan vegyes korosztályt vonultat fel, amiben a friss diplomás és a nyugdíjas is fellelhető, így átörökíthető az a fajta jellegzetes hang, ami páratlan a magyar zenei palettán. Ez a zenekar már sokszor küzdött

az életben maradásért, de sohasem sikerült külső erőknek széttzilálnia ezt az óriási összetartó erőt, ezt a morális egységet. Most Kovács Géza megjelenésével olyan igazgató került a zenekar élére, aki sok évtizednyi tapasztalatot szerzett már a zenekar vezetés terén, így nagyon jó reményekkel nézek az elkövetkezendő minimum 50 év felé.

Zeneművészként mi a hitvallása, van-e példaképe?

– Nagyon szeretem az embereket, hiszek azokban, akikkel együtt dolgozom. Ezt láttam és látom a két karmesterünktől, akik példaértékűen szeretik a zenekar tagjait, felül tudnak emelkedni emberi és anyagi dolgokon, ami a kiforrott művészek jellemzője, s ami mindkettőjük esetében hatványozottan igaz. Én az ő nyomdokaikon szeretnék haladni.

Hogyan tudja harmonikusan működtetni a szólókarrierjét és a koncertmesteri feladatait egyidejűleg?

– Az csak a mostani kor tünete, hogy vannak szólísták, zenekari zenészek, kamarazenekari tagok, akadémiai tanárok. Régen nem volt jellemző, hogy ennyire sarkalatosan meg lettek volna határozva életutak. Ezért nagyon fontos Auer Lipót, Joachim József, Flesch Károly vagy akár Hubay Jenő példája, aki nemcsak szólísta, hanem tanár, zeneszerző és koncertmester is volt, így sokféle módon tudta tanulmányozni a zenét, igazi rálátással bírt. Most épp egy kamarazenekarnál teljesítek szolgálatot, itt is hatalmas tapasztalat kell ahhoz, hogy egy próbát egyedül végig tudjak vezényelni. Nem kizárólag a hegedű szólamát kell tudnia a szólístának, hanem a zenekari részek szólamanyagát is.

Merre vezet az út tovább?

– Szeretném elérni, hogy a magyar zenei élet olyan virágkorát élje, mint amilyenre az elmúlt évszázadok hagyományai predesztinálják. Nagyon fontos lenne, hogy kialakuljon egy olyanfajta oktatási rendszer, amiben a fiatalok kapcsolatba kerülnek a nagy szimfonikus zenekarokkal, erősíteni kellene a konzultációt a Zeneakadémia és a szimfonikus együttesek művészeti vezetői között. Komoly egyeztetésre lenne szükség, ami mindannyiunk közös érdeke. (Keszler Patrícia)